

Nummer 1.2 - maart 2017

De Natuurkijker

Nieuwsblad van IVN en KNNV Amersfoort e.o.

Granietspeldenkussentjebeschermer
Wat een molshopen!
De ijzersterke tunnels van de hommelnestmot
Minicursus Bodem Gelderse Vallei

Van de redactie

Kort na de uitgave van de papieren Natuurkijker is er al weer volop kopij dat een volgende rechtvaardigt. Deze editie van De Natuurkijker mag wel een Arie-van-den-Bremerspecial worden genoemd. Niet alleen schreef hij diverse artikelen, hij verzorgde ook het leeuwendeel van de foto's en hij speelde een rol bij de doorgifte van de ruim honderd (!) jaar oude statuten van de KNNV.

Deze statuten werden door Willem A. van Dijk opgediept uit de krochten van zijn thuisarchief. Natuurlijk zijn ze een tikkie gedateerd, maar ook leuk om kennis van te nemen, bijvoorbeeld van de hoogte van de contributie in die tijd: 3 gulden per jaar, dat is 1,35 euro... Maar eerst twee mededelingen.

Kerkhofvogelen

Door Henk Bokkers

De gemeente Amersfoort vroeg ons onderzoek te doen naar de (broed)vogels op de begraafplaats Rusthof aan de Dodeweg.

Graag wil ik het op dezelfde wijze doen als vorig jaar bij de Schoolsteeg. Mensen die mee willen helpen kunnen zich bij mij opgeven. Je krijgt dan een uitnodiging om mee te gaan. Dat mag je per keer bekijken. Niets is verplicht.

Wel moet ik erbij vermelden dat hier wat vaker rond zonsopkomst begonnen wordt.

Mensen die het leuk vinden om af en toe mee te gaan kunnen zich melden via mailadres hbokkers@ziggo.nl.

Overigens hebben we door het slechte weer de excursie naar de Biesbosch helaas moeten schrappen. Dit najaar komt er een herkansing.

Help mee vleermuizen zoeken!

Overdag houden ze zich verscholen. Pas in de schemer worden ze actief: snel en behendig, heen en weer vliegend. Het zijn mysterieuze dieren, die vleermuizen.

Sommige vleermuissoorten gebruiken holtes van gebouwen om in te verblijven, bijvoorbeeld spouwmuren of ruimtes onder daken. Meestal onopgemerkt door de mens.

Dit laatste is voor de vleermuis nu juist de grote bedreiging. Want wat als er op die plekken aan een gebouw geklust moet worden, bijvoorbeeld na-isolatie of renovatie? Daar kán een vleermuis zitten...

In het voorjaar zoeken vleermuisvrouwtjes elkaar op en vormen kraamkolonies om hun jongen te krijgen, en groot te brengen. In Amersfoort doen vrijwilligers samen met de gemeente al jaren onderzoek om deze kolonies te localiseren. Het onderzoek vindt plaats in de zomermaanden in de vroege ochtend, ruim vóór zonsopkomst.

Met een batdetector worden vleermuisgeluiden hoorbaar gemaakt. Door de vleermuizen te volgen en hun vlieggedrag te bestuderen kunnen de verblijfplaatsen en kraamkolonies worden gevonden. Die plek kan dan worden beschermd.

Lijkt het u leuk om mee te zoeken naar vleermuizen? Meld u dan nu aan.

De KNNV-werkgroep VLAM - Vleermuizen Amersfoort, houdt 18 april een informatieavond met excursie, begeleid door een vleermuisexpert. Aanmelden kan via werkgroep@vleermuizenamersfoort.nl.

Meer informatie op www.vleermuizenamersfoort.nl.

Granietspeldenkussentjebeschermer

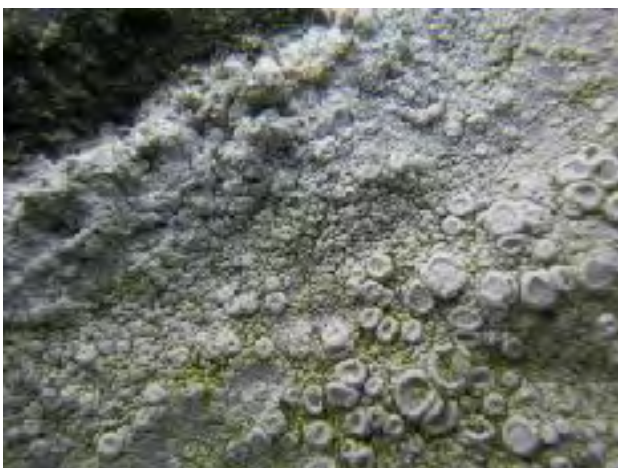
door Arie van den Bremer

De BLWG is een landelijke vereniging van mensen met interesse voor mossen en korstmossen, en zaterdag 4 maart hield die een schoonmaakdag op de dijk langs het Veluwemeer bij Nijkerk. Daar ligt een beschermlaag van basaltblokken met veel voor Nederland zeldzame korstmossen.

De zorg van de BLWG is dat de blokken onder gras en mos verdwijnen en daarmee ook de korstmossen. Het is dichtbij en ik heb wel wat met korstmossen en daarom op naar Nijkerk. We waren tot mijn verrassing met liefst twaalf mensen uit heel het land, onder wie twee dames.

We begonnen met een dikke gevulde koek en kregen daarna gereedschap, ter beschikking gesteld door het Waterschap Vallei en Veluwe. Het gereedschap bestond uit twee kniebeschermers en een krabber. We zagen er uit als stratenmakers.

De bedoeling was dat je alle blokken vrij van planten en mossen maakte. Mos was niet zo moeilijk maar die grassen, brandnetels en wat al niet meer was wel een klus. De blokken zijn grofhoekig en de zoden zaten soms diep geworteld, en dan maar trekken. De blokken liggen op een helling en door de regen was het vaak spekglad. Ik ben maartwee keer naar beneden gerold, maar gelukkig heel gebleven.

Tandpastakorst

Blauwgrijze steenkorst

Intussen kom je wel steeds mooie korstmossen tegen zoals Tandpastakorst, Stoeprandvingermos, Granietspeldenkussentje, Rood dijkzonnetje, Blauwgrijze steenkorst en Friezakbekermos. Enkele soorten had ik nooit gezien, kende ik dus niet en dan vraag je het aan de mensen die er voor doorgeleerd hebben.

Maar dan ontstaat er een communicatieprobleem. Die mensen kennen alleen wetenschappelijke namen. Wat je hoort schrijf je gauw fonetisch op in de hoop dat je het thuis kan reconstrueren. Dat is me gelukkig redelijk vaak gelukt. Daarbij helpt dat ik foto's maak en via die foto's kan ik controleren of de naam wel klopt. De volgorde van opschrijven en de volgorde van foto's helpt ook. Je moet wat.

Die basaltblokken zijn echt superplekken voor mensen met interesse voor korstmossen en ik ben blij dat zo'n actie plaats vindt. Het is allemaal liefdewerk oud papier en dat je dan twaalf mensen uit het hele land gemobiliseerd krijgt is bijzonder.

Een leerzaam en gezellig dagje maar wel bijna gesloopt.

Wat een molshopen!

Door Arie van den Bremer

In deze periode liggen er honderden molshopen in weilanden, parken en wegbermen; veel meer dan in andere seizoenen. Arie van den Bremer vroeg zich af wat er allemaal gaande is en groef zich een weg door de mollenboeken.

Mollen zijn zoogdieren die ondergronds leven, een uniek verschijnsel. Hun Latijnse naam is *Talpa europaea* (John de Mol!). De mol is te herkennen aan zijn zachte zwarte vacht met grijze buik. Waar bij de meeste zoogdieren de haren in een richting staan, de vleug, zijn de haren van de mol willekeurig geplaatst. Daardoor kan de mol makkelijk naar voren en naar achteren kruipen.

Ook is de vacht van de mol zeer dicht, waardoor de huid beschermd is tegen zand, water en kou. Het lichaam van de mol heeft een cilindrische vorm en heeft geen duidelijke nek. Voor het graven van de gangen in de

aarde, heeft de mol tot grote graafhanden omgevormde voorpoten.

Met die krachtige graafmachines maken mollen een soort zwembeweging die doet denken aan schoolslag om zich een weg door de bodem te banen.

De mol heeft aan elke poot vijf vingers met puntige nagels en een duimpje; dit vergemakkelijkt het graven. Daarnaast is de mol te herkennen aan zijn puntige snuitje en hele kleine oogjes die verborgen zitten achter rechtopstaand haar.

Mollen hebben geen oren en kunnen niet 'horen'. Ze zijn ook nog slechtzinnig. Toch zijn ze niet echt doof want ze 'horen' heel goed horen met de tasthaartjes op hun hoofd en snuit. Mollen hebben een zeer goed ontwikkeld reukorgaan.

Waarom maken mollen molshopen?

De mol komt overal voor waar de grond geschikt is om in te graven. Voorwaarden zijn dat de bodem niet te zandig, te vochtig of te stenig is en dat er voldoende regenwormen aanwezig zijn. De bodem mag daarom ook niet te zuur zijn. De mol heeft een voorkeur voor rulle, humusrijke grond met een niet te

hoge grondwaterstand en permanente begroeiing. Per hectare kunnen acht tot zestien mollen voorkomen.

Elke mol heeft zijn eigen gangenstelsel en verdedigt zijn grondgebied (400 - 2200 m²) fanatiek tegen andere mollen. Zodra een mol sterft, neemt een andere mol binnen korte tijd zijn grondgebied over.

De gangenstelsels bestaan uit zowel oppervlakkige als dieper gelegen gangen. De dieper gelegen

gangen kunnen zelfs tot op een diepte van 120 cm gegraven zijn. In het voorjaar graven vrouwtjesmollen diep in de grond en maken daar een centrale ruimte met verschillende gangen.

Deze gangen kunnen 5 cm breed zijn en tot wel 200 meter lang.

Als een mol een gang graaft ontstaat er overtollig aarde. De vrouwtjesmol gebruikt een deel van deze overtollige aarde voor het verstevigen van het gangenstelsel. Dit doet de mol door met de achterpoten de aarde naar achteren en naar boven te werken. Hierdoor ontstaan molshopen.

Molshopen zijn niet alleen verwijderde resterende aarde, maar worden ook gebruikt als uitgang. Zo kan de mol via de molshoop

boven de grond op zoek gaan naar nestmateriaal.

Zijn mollen nuttig?

Mollen zijn heel nuttig. Ze eten slakken, regenwormen, larven van de langpootmug (emelten) en

larven van de meikever (engerlingen, die leven van plantenwortels). Bovendien brengen ze door de gangen lucht in de bodem. Het favoriete voedsel van mollen zijn wormen. Wormen kunnen niet

tegen droogte en kruipen bij droogte vaak dieper in de grond. En daardoor de mollen ook.

Een mol controleert zijn gangenstelsel zo'n drie maal per etmaal. Hij is 4 tot 5 uur actief en slaapt dan 3 tot 4 uur, het hele etmaal door. De gangen die de mol graaft zijn als een groot visnet waar in wormen en andere insecten per ongeluk terecht komen. Deze blijven hier uren tot dagen in rondkruipen. De mol vindt ze op zijn controle.

Wat eetbaar is eet hij gewoonlijk direct op. De wormen die hij overhoudt bijt hij de beide kopeinden af en neemt ze mee om ze in zijn voorraadkamer te bewaren. De voorraadkamer grenst altijd aan zijn slaapnest. De wormen die beide einden missen kunnen een lange tijd niet kruipen en vormen met zijn allen een grote bal.

Mollen houden geen winterslaap; in de koude tijd worden de jachtvelden dieper in de grond opgezocht. Hij maakt dan extra gangen om daar wormen te vangen die voor de eventuele vorst dieper de grond zijn ingegaan. De mol verplaatst meer aarde. Dit verklaart de extra hopen in herfst en winter.

Leuk om te weten:

- Mollen hebben een lengte van 12,5 tot 16,5 cm.
- De staartlengte is 22 tot 45 mm, de achtervoetlengte 16 tot 23 mm.
- Het gewicht ligt tussen de 65 en 140 gram.
- Het wijfje is gemiddeld 10 mm kleiner dan het mannetje en 25 gram lichter.
- De mol is een goede zwemmer.
- Hij is zowel overdag als 's nachts actief.
- De mol kan 10 tot 15 meter per uur aan gangen graven.
- Hij kan met zijn graafpoten ca 40 keer zijn eigen lichaamsgewicht verplaatsen.
- De mol kan zich met 7 km per uur voortbewegen.
- Door zijn vacht kan hij even snel vooruit als achteruit.
- De mol eet elke dag 50 % van zijn lichaamsgewicht aan insecten en wormen.
- De mol is dol op humusrijke grond. Dus een mol is een teken van een goede bodem.

Voortplanting

Mollen planten zich voort in het voorjaar. Ze gaan dan op zoek naar een partner. Een mannetjes zoekt een vrouwtje door meer gangen te graven, tot hij een geschikte partner heeft gevonden. Omdat hun territoria kunnen overlappen, communiceren mollen met elkaar door middel van geuren en geluiden. In de paartijd krijgen mannetjesmollen toegang tot de gangenstelsels van de vrouwtjes.

De mol maakt zijn nest op een diepte van ongeveer 50 cm in een diepe gang. Het nest bestaat uit grassen, bladeren en mos. Hier maakt het vrouwtje een zachte bal van. Zij slaapt rechtop, met haar hoofd tussen de voorpoten. In de draagtijd van de jonge molletjes leven het mannetje en vrouwtje samen. Jonge molletjes worden naakt en blind geboren.

Het vrouwtje zorgt voor de jongen en de mannetjesmol beschermt het nest. Na twee maanden, het is dan eind juni, verlaten de jongen gedwongen het nest en gaan op zoek naar een eigen plek. Om die plek te veroveren wordt er gevochten met andere mollen.

Onder de grond heeft de mol geen natuurlijke vijanden, alleen zijn eigen soortgenoten.

Boven de grond wordt de mol bejaagd door onder andere uil, buizerd, blauwe reiger, ooievaar, wezel, hermelijn en vos. Andere doodsoorzaken zijn honger door droogte en verdrinking door overstromingen. Ook vallen er regelmatig verkeerslachtoffers.

Foto's: Saxifraga - Rudmer Zwerver

Nog meer weetjes

- Een mol wordt 3 jaar tot 5 jaar oud. De paartijd is vaak eind maart en begin april.
- De draagtijd is ongeveer 28 dagen.
- De nestgrootte ligt tussen de 4 à 5 jongen.
- Mollen werpen meestal een keer per jaar.
- De jonge molletjes worden 4 tot 5 weken gespeend.
- De molletjes krijgen na 2 weken hun vacht.
- Jonge mollen zijn na ongeveer 11 maanden geslachtsrijp.

Wollige, ijzersterke tunnels: de hommelnestmot

Door Arie van den Bremer

Douwe van Dijk, beheerder van de struintuin bij de Groene Belevens in Leusden kwam met een stuk meubelplaat met vijf merkwaardige, wollige structuren. Of ik dat wel eens gezien had en wist wat dit was?

Dat is geen vraag die je aan mij moet stellen maar ik werd wel nieuwsgierig. Op naar Naturalis in Leiden, want daar hebben ze op elke vraag wel een antwoord. Een geweldige club die veel service verleent.

De vraag lag er intussen meer dan een halfjaar en ik was het al weer bijna vergeten. Tot ineens het antwoord via e-mail binnenkwam. Naturalis kwam er zelf eerst niet uit totdat vlinderexpert Erik van Nieukerken deze week het boek *Tracks & Sign of Insects and Other Invertebrates: A Guide to North American Species*, van Charley Eiseman, onder ogen kreeg.

Hier onder wat ik op internet vond:

Het komt van de hommelnestmot of koloniemot (*Aphomia sociella*). Dit is een nachtvlinder uit de familie Pyralidae, de snuitmotten. De vlinder heeft een spanwijdte van 18 tot 44 millimeter. De mannetjes hebben een roomwitte vleugelbasis van de voorvleugel, terwijl de voorvleugel van de vrouwtjes een geheel

bruingroene basiskleur heeft. Zie foto van mannetje.

De eitjes worden in de zomer gelegd, komen snel uit en de larven verpoppen zich in het voorjaar. De rupsen leven in hommelen- en wespennesten, zelden in bijenkorven, en ook wel in nesten van muizen en vogels en in woningen. In dit geval aan de achterkant van een stuk meubelplaat dat voor een muur was geplaatst. Er moet een hommelen- of wespennest in de buurt geweest zijn.

Kort na het uitkomen eten de larven van het afval dat zich in het nest heeft opgehoopt. Als dat op is, beginnen ze aan de raat te eten. Ze zijn veelvratende

die niet nalaten om ook de hommelen- of wespennestlarven op te eten.

Tunnels

Om ongestoord door het nest te kunnen bewegen spinnen ze een soort tunnels, waardoor ze zich verplaatsen. Als een nest besmet raakt met de hommelnestmot, dan treedt deze altijd in zeer grote aantallen op.

Het nest wordt uiteindelijk totaal verwoest.

De tunnels zijn vijf mm breed en 4 tot 5 cm lang, en bestaan uit een extreem sterk zijdeachtig windsel dat niet los te krijgen is van de ondergrond.

Dat was een van de belangrijkste redenen om te achterhalen wat dit verschijnsel nu was.

'Slakropje' is gal bloemvlieg

In de papieren Natuurkijker van 1 maart stond een stukje van Arie van den Bremer over het beginnende blad van een mannetjesvaren, de gebruikelijke krul zoals de staf van Sint Nicolaas die was uitgegroeid tot een soort slakropje. Gallenspecialist Kees de Heer meldde dat ging om een gal van de Gewone bloemvlieg (*Chirosia betuleti*). Bij het stukje ontbrak de foto van het 'slakropje'. Hier de foto alsnog.

~~~~~

Natuuracademie: Minicursus Bodem in de Gelderse Vallei

Op woensdag 29 maart en zaterdag 1 april verzorgt de Natuuracademie een minicursus Bodem in de Gelderse Vallei .

Het verhaal van de bodem in de Gelderse Vallei is uniek en veelzijdig. Ze ligt in de laagvlakte tussen de Utrechtse heuvelrug en de Veluwe. Docent Gert Hurkens geeft u letterlijk een inkijk in de diepte en neemt u mee het landschap in.

Hoe heeft de bodem zich kunnen vormen? En hoe ziet die bodem er van binnen uit? Waaruit bestaat die bodem in de Gelders Vallei? Is dat zand, leem veen of klei? We gaan op ontdekkingsstocht en vinden een uiterst veelzijdige bodem naast de deur.

We proberen een oerafzetting te vinden, een natuurlijk gevormde 'bodemverontreiniging' met zware metalen. Dit oerbankje is ontstaan doordat ijzerhoudend kwelwater uit dekzandgebieden ijzer en andere metalen concentreert, en onder invloed van zuurstof en zuurgraad.

De cursus bestaat uit theorie en een excursie. De theorie is op woensdagavond 29 maart van 19.30 tot 21.30 uur in De groene Belevens Hamersveldseweg 107 in Leusden. De excursie is op zaterdag 1 april van 10.00 tot 12.00 uur in het natuurgebied De Schammer. Opgave per e-mail: cnme@amersfoort.nl. Het kost 15 euro. Leden KNNV en IVN Amersfoort krijgen 5 euro korting.

De Natuuracademie is een samenwerking van CNME 'Landgoed Schothorst' en de regionale afdelingen van KNNV en IVN in Amersfoort

Geert Hurkens op zoek naar aardlagen.

Agenda

Zondag 19 maart, 14.00 tot 16.00 uur: stinzenplanten en andere natuurverschijnselen. IVN-natuurexcursie door Park Randenbroek.

Zaterdag 25 maart - 13 - 16 uur: Landelijke Opschoondag. Het IVN doet mee in Schothorst. Komt u helpen? Voor grijpers en dergelijke wordt gezorgd. Nadere informatie op www.hetgroenehuisamersfoort.nl/

Dinsdag 4 april, 20.00 - 22.00 uur: de onbekommerde spreekw. Natuurlezing van Koos Dijksterhuis. Het Groene Huis - Schothorsterlaan 21, 3822 NA. Gratis toegang.

Woensdag 5 april, 20.00 uur: algemene ledenvergadering IVN Amersfoort, het Groene Huis.

Zaterdag 8 april, informatiedag en openstelling bunker bij Barchman Wuytierslaan als vleermuizenwinterverblijf. Eenmalige kans om de bunker van binnen te bekijken.

Zondag 9 april, 8.00 tot 10.00 uur !!!
Natuurexcursie: vogels rond het Hazenwater.

Zondag 9 april vogelen met KNNV in polder Arkemheen, info: hbokkers@ziggo.nl .

Zondag 16 april - 14 - 16 uur de Transitieeschool met een werkles bijenhotel en hoe krijgen we meer vogels en andere dieren in de tuin? Locatie: de War, Geldersestraat 6. Meer info: www.transitieschool.nl. Aanmelden via info@transitieschool.nl.

Zondag 7 mei - 14-16 uur de Transitieeschool met een werkles fietsinnovaties: meer doen met de fiets. Zie 16 april.

12, 13, en 14 mei: IVN-weekeinde in het gebied van de Drensche Aa,. Verblijf in boerderij Het Stroomdal. Zie het artikel verderop.

Zondag 21 mei, 14.00 - 16.00 uur.
Natuurexcursie 'Vergeten wandeling' over terrein voormalig psychiatrisch centrum Zon en Schild. Nadere informatie verderop in dit blad.

Zondag 21 mei - 14-16 uur de Transitieeschool met een werkles eenvoudige fietsreparaties. Zie verder onder 16 april.

Zondag 4 juni - 14-16 uur de Transitieeschool met een werkles eetbare wilde planten. Zie verder onder 16 april.

Zaterdag 4 maart, 9 - 12 uur: bomen knotten met het IVN. Gereedschap en werkhandschoenen zijn aanwezig. Meer informatie: <https://sites.google.com/site/knotploegamersfoort/home>

Zaterdag 18 maart, 9 - 12 uur: bomen knotten met het IVN. Gereedschap en werkhandschoenen zijn aanwezig. Meer informatie: <https://sites.google.com/site/knotploegamersfoort/home> .

Woensdag 29 maart, 19.30 - 21.30 uur: de Natuuracademie met een minicursus geologie. Zie hier boven.

Donderdag 11 mei, 20-22 uur: avondexcursie vleermuizen en nachtvogels, vanaf de Plank, Coelhorsterweg. Zie: www.arkemheeneemland.nl/ .

te brengen wijzigingen, treden in werking na
verkregen goedkeuring van het Hoofdbestuur der
Ned.landsche Natuurhistorische Vereeniging.

Aldus vastgesteld in de vergadering
van 25 November 1911.

Het Bestuur der afdeeling:

Dr. P. K. DROSSAART LULOFS,

Voorzitter.

Dr. Th. WEEVERS, *Ondervoorzitter.*

A. ROMAN, *te Secretaris.*

J. KLEBER, *Gen. te Secretaris.*

P. VAN DER LIND, *Penningmeester.*

Goedgekeurd door het Hoofdbestuur
27 December 1911.

H. HEUKELS, *Voorzitter.*

Dr. H. W. HEINSIUS, *Secret.*

Huishoudelijk Reglement

DER

Afdeeling Amersfoort en omstreken

VAN DE

Ned. Natuurhistorische Vereeniging.

Artikel 17.

De leden hebben het recht van introductie. In
bijzondere gevallen kan het bestuur dit recht
bevechten of schorten.

Niemand mag meer dan twee keer binnen een
jaar geïntroduceerd worden, tenzij rust bijzondere
toetemming van het Bestuur.

Artikel 18.

Over personen wordt schriftelijk, over zaken
mondeling geadviseerd.

Artikel 19.

Alle besprekingen geschieden bij volstrekte
meerderheid van stemmen. Heeft bij eerste stem-
ming niemand de volstrekte meerderheid, dan
heeft weder een vijfde stemming plaats.

Heeft bij tweede stemming niemand de vol-
trekte meerderheid, dan heeft er een herstem-
ming plaats tusschen de twee personen, die de
meeste stemmen hebben.

Bij staking van stemmen beslist het lot.

Artikel 20.

Voorstellen en klachten behoeven schriftelijk
zij het Bestuur te worden ingediend en moeten
beoogdens zes weken — de maand van Juli en
Augustus niet medegerekend — nadat daartoe

door drie of meer leden aan het bestuur schrift-
telijk de wensche is te kennen gegeven, in een
verandering behandeld worden.

Artikel 21.

Alle voorstellen, waarvan in dit reglement
niet anders bepaald is, worden bij meerderheid
aangenomen of verworpen.

Staken de stemmen, zoo wordt in de eerst-
volgende vergadering opnieuw over het voorstel
gestemd.

Staken dan de stemmen wederom, zoo wordt
het voorstel als verworpen beschouwd.

Een voorstel, dat verworpen is, mag binnen
zes maanden niet ter tafel worden gebracht.

Artikel 22.

Wijzigingen of aanvullingen van dit reglement
worden slechts als aangenomen beschouwd, wan-
neer minstens $\frac{2}{3}$ der geldig uitgebrachte stem-
men zich voor haar hebben verklaard.

Artikel 23.

In alle gevallen, waarin bij dit reglement niet
of niet volledig is voorzien, beslist het Bestuur.

Artikel 24.

Dit reglement, alsmede alle later daarin aan

Amersfoort overgaan en hunre contributie over het loopende jaar reeds hebben voldaan, betalen dit jaar, wanneer zij overgaan vóór Juli, 1/2 —; vanaf 1 Juli geen contributie.

Artikel 10.

Leden van andere afdelingen der Nederlandsche Natuurhistorische Vereniging, die tot de Afdeling Amersfoort overgaan en hunre contributie over het loopende jaar reeds voldaan hebben, betalen geen contributie.

Artikel 11.

Het lidmaatschap vervalt:
a. door schriftelijke bedanking vóór 1 December bij den 1ste Secretaris der Afdeling;
b. door het niet-betalen der contributie op den uitroep daartoe bepaalden termijn.

Artikel 12.

Het Bestuur der Afdeling bestaat uit vijf leden, te weten: een Voorzitter, Onder-voorzitter, 1ste Secretaris, 2de Secretaris en Penningmeester. Het vervult de functien onderling.

Artikel 13.

Elk jaar treedt in Januari een der Bestuursleden af, doch is dadelijk herkiesbaar. De heer;

van aftreding wordt bij rooster aangewezen. In deze rooster wordt tevens in de voorafgaande Novembervergadering voorzien. Wanneer tusschen tusschen de Bestuursleden wordt gekozen, komt deze, wat tijd van aftreding betreft, op de plaats van hem, dien hij vervangt.

Artikel 14.

In de eerste vergadering in Januari brengt de 1ste Secretaris een verslag uit over den toestand en de lotgevallen der Afdeling in het afgelopen jaar. In de zelfde vergadering wordt door den Penningmeester rekening en verantwoording gedaan van zijn beheer over het afgelopen jaar. Deze rekening en verantwoording wordt nu door drie der aanwezige leden, door den Voorzitter aangewezen te zijn nagezien, na de goedkeuring der vergadering onderworpen.

Artikel 15.

Het Bestuur regelt de vergaderingen, excursies en demonstratie-conferentien en treft alle verdere maatregelen, die het wenschelijk acht.

Artikel 16.

Kosten van Afdelings- en Bestuursvergaderingen, alsmede alle uitgaven van het Bestuur ten behoeve der Afdeling — reiskosten daaronder begrepen — worden uit de kas bestreden.

Artikel 1.

De Afdeling Amersfoort en ontsprekende tracht, naar plaatselijke omstandigheden mede te werken om het doel, zooals het in de Statuten is vermeld, te bereiken.

Artikel 2.

Als middelen worden aangewend:
a. het houden van vergaderingen met voordrachten, demonstraties en bijdragen;
b. het houden van excursies, zoo mogelijk gevolgd door demonstratie-dinonenster;
c. het doen raadgaan van geschriften onder de leden der Afdeling.

Artikel 3.

De leden der Afdeling zijn: vereenigde begunstigers of gewone leden.

Artikel 4.

Als leden worden aangemerkt alle personen, die ten minste 16 jaar oud zijn en zich daartoe bij den 1ste Secretaris aanmelden.

Artikel 5.

Het vereenigd lidmaatschap der Afdeling wordt aan

hen versprekt, die zich tegenover de Afdeling bijzonder voortsteltelijk hebben gemaakt.

Vereenigde leden hebben de zelfde rechten als gewone leden, doch betalen geen contributie.

Om tot eerste te worden herkiesbaar, moet minstens $\frac{1}{4}$ der geldig uitgebrachte stemmen vóór den candidaat zijn.

Artikel 6.

Begunstigers zijn zij die de Afdeling steunen door een jaarlijksche bijdrage van ten minste f 5.— of door een gift ineen van ten minste f 100.— Zij hebben de zelfde rechten als gewone leden; in het tweede geval levenslang.

Artikel 7.

Gewone leden betalen een jaarlijksche contributie van f 3.—

Zij, die na 31 Juni toetreden, betalen dat jaar een contributie van f 175.—

Artikel 8.

Het Vereenigingsjaar loopt van 1 Januari tot 31 December.

Artikel 9.

Algemeene leden van de Nederlandsche Natuurhistorische Vereniging, die tot de Afdeling

Het natuurgebied Bloeidaal is donderdag 9 maart officieel overgedragen van de gemeente Amersfoort aan Het Utrechts Landschap. Links wethouder Menno Tichelaar, rechts landschapsdirecteur Saskia van Dockum. Achter hen een boswachter en vrijwilligers van het landschap.

IVN

Het IVN, Instituut voor natuur- en milieu-educatie en duurzaamheid, is een vereniging van vrijwilligers en beroepskrachten die streeft naar meer (kennis over) natuur en een betere kwaliteit van het milieu.

Verspreid over Nederland heeft het IVN zo'n 170 plaatselijke afdelingen en een twaalfstal regionale consulentenschappen.

Meer dan 17.000 leden zetten zich actief in voor de natuur en het milieu door middel van allerlei voorlichtende en educatieve activiteiten.

Minimum bedragen contributie: actief lid € 20,-, gezinslid € 5,-, donateur € 10,- en jeugdlid € 10,-.

Uitgaven: vier maal per jaar het landelijke blad Mens en natuur.

Plus vier maal per jaar de lokale uitgave De Natuurkijker. Plus digitale nieuwsbrieven, ook onder de naam De Natuurkijker.

Voorzitter Ruud van Nus Tel. 033 - 462 30 11
E-mail ruudvannus@live.nl

Meer informatie: www.ivnamersfoort.nl

Het IVN en de KNNV samen hebben werkgroepen op de gebieden van vogels, planteninventarisatie, natuurwandelingen, lezingen, vleermuizen, cursussen, duurzaamheid, kinderen, ruimtelijke ordening, fotografie, bomen knotten en werken in de natuur.

KNNV

De Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging (KNNV) is een vereniging voor veldbiologie en houdt zich actief bezig met natuurbeleving, natuurstudie en natuurbescherming.

Jong en oud kunnen er terecht. Onder de leden zowel vakmensen als liefhebbers die meer willen weten.

De KNNV verzorgt excursies, kampen, reizen, lezingen en inventariseert natuurgebieden. Leden ontvangen het verenigingsblad Natura dat vier keer per jaar verschijnt, met informatieve artikelen over natuur, natuurbescherming, boekbesprekingen en nieuws uit de vereniging. KNNV- leden krijgen kortingen op boeken uit de eigen KNNV-Uitgeverij.

Het lidmaatschap van de vereniging kost 28 euro per jaar voor leden en 14 euro voor huisgenootleden. Donateurs betalen minimaal 10 euro per jaar.

Uitgaven: vier maal per jaar het landelijke blad Natura. Plus vier maal per jaar de lokale uitgave De Natuurkijker. Plus digitale nieuwsbrieven, ook onder de naam De Natuurkijker.

Voorzitter: Joop de Wilde Tel. 033 494 21 26
E-mail: jdewilde@euronet.nl
Meer informatie: www5.knnv.nl/amersfoort.

